

IMPRESSIE 2022

Terugblik op een bijzonder jaar

Er kan veel veranderen in een jaar tijd

Het lijkt een eeuwigheid geleden maar 2022 begon in een corona lockdown. In januari 2022 werkten er 1.395 medewerkers voor onze corona-organisatie. Een jaar later zijn het er nog maar 199. Heel veel tijdelijke collega's die zich met hart en ziel voor onze GGD hebben ingezet, hebben ons inmiddels verlaten. In veel gevallen ambassadeurs voor het leven. In 2022 werd de corona-organisatie voor een groot deel afgebouwd en gingen we als GGD terug naar "normaal".

Maar wat is "normaal"? Want in 2022 kwamen er nieuwe crisissen op ons pad. De oorlog in Oekraïne, de grotere toestroom van vluchtelingen uit andere delen van de wereld, de stikstofcrisis en de energiecrisis. Ze hadden en hebben ook allemaal effect op onze GGD. Evenals de toenemende krapte op de arbeidsmarkt. Het meest urgent voelbaar binnen ons team forensische geneeskunde.

2022 laat zien dat er in een jaar tijd veel kan veranderen. We mochten weer reizen en dat deden we dan ook. Dat betekende nogal wat voor de inzet van ons team Reizigerszorg. De voorbereidingen voor de versterking van onze infectieziektebestrijding kreeg met hulp van extra rijksmiddelen vorm en inhoud. En onze implementatiecoach Positieve Gezondheid kon goed aan de slag en bereikte mooie resultaten

met en binnen het team Jeugdgezondheidszorg. In maart waren er gemeenteraadsverkiezingen en kregen we als GGD een (deels) nieuw bestuur. Afgelopen jaar maakten we kennis met ons nieuwe bestuur en de nieuwe gemeenteraadsleden. En we zijn, samen met ons bestuur, gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe Bestuursagenda.

In deze jaarimpressie nemen we je in een vogelvlucht mee door het jaar 2022. Van de nieuwe bijeenkomsten 'Centering Parenting' van de jeugdgezondheidszorg tot het bijzondere werk van team VIA. En van onze inzet op gezondheidsbevordering voor vluchtelingen uit Oekraïne tot onze inzet in de strijd tegen corona.

We kijken terug op weer een bijzonder jaar werken aan een gezonde samenleving.

Namens de leden van het algemeen bestuur van GGD IJsselland,

Astrid Schulting

Directeur publieke gezondheid

Michiel van Willigen

Voorzitter dagelijkse bestuur

Onderscheiding voor team VIA

Roos van Elisabeth voor bemoeizorg

In juli 2022 ontving Team VIA (Vangnet, Informatie en Advies) de *Roos van Elisabeth*, een Overijsselse onderscheiding voor instanties of personen die zich op een bijzondere manier inzetten voor mensen met psychiatrische problemen. Astrid Bosman, Stafmedewerker maatschappelijke zorg, en Gerard Oosterlaar, trajectbegeleider, vertellen over het ontvangen van deze bijzondere onderscheiding.

Zorg voor mensen in zorgwekkende situaties

Team VIA biedt bemoeizorg aan mensen die zich in een zorgwekkende situatie bevinden. Daarvoor ontving het team de Roos van Elisabeth. Astrid vertelt hierover: “De jury prees de manier waarop team VIA zich aanhoudend inzet om in contact te komen en te blijven met mensen voor wie reguliere zorg ontoereikend is.” Gerard vult aan: “Wij blijven ons als team inzetten voor mensen in zorgwekkende situaties die het contact met de reguliere hulp zijn verloren of hebben verbroken.”

Stimulans

Gerard: “De onderscheiding is een enorme stimulans en bevestiging dat het werk van ons gewaardeerd wordt en als zinvol wordt gezien.” Team VIA ontving in 2006 ook al de Roos van Elisabeth. Astrid vertelt daarover: “Het is daarmee nu een bevestiging van hoe zeer bemoeizorg er nog altijd toe doet.”

150 paar klompjes

Bij de onderscheiding ontving team VIA een geldbedrag. Van dat bedrag heeft het team een bijzondere aankoop gedaan. Gerard: “We hebben 150 paar klompjes gekocht en die vervolgens laten beschilderen met bemoedigende teksten in het kunstatelier van Focus. Daar werken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De klompjes schenken we aan onze cliënten als ze weer aanhaken bij een hulpverleningstraject.”

“De jury prees de manier waarop team VIA zich aanhoudend inzet om in contact te komen en te blijven met mensen voor wie reguliere zorg ontoereikend is.”

Corona-aanpak 2022

De focus verschuift

Het lijkt alweer een tijd geleden dat corona ons in 2020 ‘overkwam’. Wat volgde waren een aantal jaren die gekenmerkt werden door anderhalve meter afstand, mondkapjes, (zelf)testen, quarantaines, overvolle ziekenhuizen, lockdowns, vaccinaties en allerlei andere overheidsmaatregelen. Het jaar 2022 startte hectisch met de omikron-variant van het coronavirus en de boostercampagne, maar gaandeweg liet het ook een kentering en versoepelingen zien.

Met Sebastiaan van Buuren, programmamanager COVID bij GGD IJsselland, kijken we terug op het afgelopen jaar én vooruit.

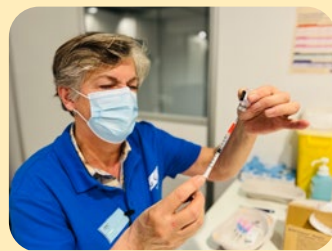

Sebastiaan van Buuren

Hoe heeft GGD IJsselland in 2022 corona het hoofd geboden?

“We hebben gewerkt in een interessante spagaat. Aan de ene kant had de GGD te maken met een uitvoeringsopdracht vanuit het ministerie van VWS en tegelijkertijd zagen we een afnemende aandacht voor corona in de samenleving. En toch kunnen de gevolgen van een coronabesmetting voor vooral risicogroepen nog steeds groot zijn. Daarom gaat bij de bestrijding van corona daar nog steeds onze speciale aandacht naar uit. Zo raakt de zorg niet overbelast en houden we de samenleving open.”

In 2022 heeft de GGD ingezet op verschillende facetten van de vaccinatie-aanpak. “We hebben tijdens campagnes de grote massa gevaccineerd op onze vaste vaccinatielocaties en burgers dichtbij huis kunnen vaccineren op ‘dichtbij-locaties’. Met onze mobiele teams hebben we kwetsbare doelgroepen op locatie gevaccineerd. Hierbij moet je denken aan mensen in zorginstellingen, mensen die niet zelf naar een vaccinatielocatie kunnen komen, daklozen, asielzoekers en vluchtelingen. Ook op het gebied van testen en bron- en contactonderzoek is er één en ander gebeurd.”

Kun je daar iets meer over vertellen?

“Corona kregen we gedurende het jaar meer onder controle. Door vaccinaties en door-gemaakte besmettingen is corona voor velen minder ziekmakend. Daarom hoefden Nederlanders vanaf april, na een positieve zelftest, niet meer naar de GGD om dit te laten bevestigen. Zelftesten werd de norm. In mei werd om die reden door minister Kuipers ook het bron- en contactonderzoek (BCO) afgeschaald. Een klein kernteam van BCO neemt nog slechts steekproefsgewijs contact op met specifieke doelgroepen en volgt corona-uitbraken bij instellingen waar kwetsbaren verblijven. Dat betekende voor de GGD minder werk, waardoor we van veel tijdelijke krachten afscheid moesten nemen. Aan de andere kant moet er snel opgeschaald kunnen worden als de situatie verslechtert. Dat hebben we opgevangen door collega’s meer allround te laten werken, zodat ze taken en verantwoordelijkheden van elkaar kunnen overnemen. Een vaccinatiemedewerker die bijvoorbeeld ook kan testen en omgekeerd.

“We merken dat er een nieuwe tijd is aangebroken waarin de urgentie van het bestrijden van COVID-19 steeds minder wordt gevoeld.”

Hoe ziet de corona-aanpak er voor dit jaar uit?

“Minister Kuipers heeft in oktober aan alle GGD’en de opdracht gegeven om de corona-bestrijding in ieder geval tot 30 juni 2023 voort te zetten. Maar we merken dat er een nieuwe tijd is aangebroken waarin de urgentie van het bestrijden van COVID-19 minder wordt gevoeld. Er zijn geen grote besmettingsgolven meer en er zijn steeds minder maatregelen. Voor het komende jaar gaan we onze aanpak hierop aanpassen.”

“Onze regionale aanpak was succesvol. De goede samenwerkingen met bestuurders en netwerkpartners zetten we voort om elkaars belangen te behartigen. We blijven met gemeenten afstemmen over onze aanpak en signaleren en bespreken besmettingsuitbraken. En de inwoners waarderen het als zij laagdrempelig en dichtbij een vaccinatie kunnen halen bij één van onze dichtbij locaties. Om die reden willen wij graag deze aanpak in 2023 voortzetten en doorontwikkelen.”

Bekijk alle feiten en cijfers van GGD IJsselland in coronatijd

Collega Marja is projectleider én promoveert

Marja de Jong is adviseur publieke gezondheid bij GGD IJsselland en deed de afgelopen zes jaar haar promotieonderzoek. Binnen het programma Voorstad Beweegt had ze de dubbelrol van projectleider en onderzoeker. Eind 2022 rondde ze haar promotietraject met succes af met een verdediging. Marja vertelt over haar onderzoek en blikt terug op het proces van de afgelopen zes jaar.

Waarom dit onderwerp?

“Ik ben zelf al vaker projectleider geweest van projecten gericht op wijkgerichte gezondheidsbevordering. En het leek me echt heel interessant en waardevol om nu eens wetenschappelijk te onderzoeken hoe wijkgerichte gezondheidsbevordering werkt in de praktijk. Het onderwerp ligt dus heel dicht bij me.”

Wat heeft het opgeleverd?

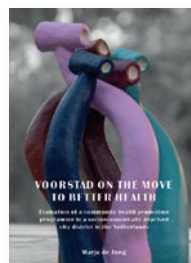
“Het heeft mooie inhoudelijke inzichten opgeleverd. Bijvoorbeeld hoe je participatief actieonderzoek doet en wanneer dat meerwaarde heeft. Maar ook over bewonersparticipatie, intersectoraal samenwerken en de aanpak van gezondheidsverschillen. We hebben verschillende perspectieven op gezondheid in beeld gebracht. En we hebben inzicht in wat werkt binnen een gezondheidsprogramma waar samenwerking belangrijk is.”

Hoe kijk je terug?

“Ik had een dubbelrol tijdens dit proces. Ik was én projectleider én onderzoeker. Die dubbele pet was soms handig, maar soms ook lastig. De eerste vier jaar vond ik vooral heel leuk en leerzaam. Ik begeleidde studenten die meewerkten aan het onderzoek, volgde Summerschool in Spanje en het

project draaide volop, samen met bewoners en wijkwerkers. De laatste twee jaar was de praktijk er niet meer bij en was het veel taaiër: verwerken, coderen, analyseren en schrijven. Echt doorbijten. Maar op 6 december heb ik met succes en met veel plezier mijn proefschrift verdedigd. Een prachtige afsluiting van 6 jaar promotieonderzoek.”

Klik hieronder om het hele proefschrift of het magazine te lezen

Over Voorstad Beweegt

Voorstad Beweegt is een wijkgericht gezondheidsprogramma, uitgevoerd in de wijk Voorstad in Deventer van september 2016 tot december 2019. ‘Bewoners voorop’ betekent uitgaan van de kracht van inwoners zelf, aansluiten bij wat er al in de wijk is en bij de behoeften van mensen die er wonen.

“Iedereen heeft recht op een gezonde leefomgeving”

Een gezonde inrichting van de leefomgeving bevordert de gezondheid. Een gezonde leefomgeving is een omgeving die bewoners als prettig ervaren, waar gezonde keuzes gemakkelijk en logisch zijn en waar negatieve invloed op gezondheid zo klein mogelijk is.

Het team Milieu en Gezondheid, dat werkt voor GGD IJsselland en GGD Twente, adviseert gemeenten en inwoners in de provincie Overijssel over de invloed van de omgeving op de gezondheid van mensen. Anneke Viscaal, Adviseur Milieu en Gezondheid: “Dit doen wij door met gemeenten mee te denken over de inrichting van openbare ruimtes, woningbouw en verkeer, de situering van bedrijven en industrie, het verbeteren van de luchtkwaliteit en het beperken van geluidshinder.”

Van preventie tot milieu-incidenten

Anneke: “We zijn niet alleen preventief bezig. Ook worden we ingeschakeld bij calamiteiten. Bijvoorbeeld als er giftige stoffen zijn vrijgekomen bij een bedrijf. Voor ons is het dan zaak om na te gaan hoe schadelijk het is. Van daaruit geven we advies en bieden we handelingsperspectief. Bijvoorbeeld door te adviseren om ramen te sluiten, afstand te houden of (tijdelijk) elders te gaan wonen. Zo waren wij afgelopen jaar betrokken bij de verhoogde uitstoot van verschillende asfaltcentrales in onze regio. Uiteraard wil je dit soort situaties het liefst voorkomen. Daarom vragen we gemeentes om ons in een vroeg stadium te betrekken bij de inrichting van de leefomgeving. Bijvoorbeeld als er plannen zijn voor de bouw van een nieuwe woonwijk of de herinrichting van een stadscentrum. Uit ervaring weten we welke maatregelen de gezondheid zo goed mogelijk bevorderen. Ook hebben wij in 2022 verschillende gemeenten geadviseerd bij het opstellen van hun omgevingsvisie. Hierbij vroegen wij onder meer aandacht voor het bevorderen van de lokale luchtkwaliteit door houtstook te ontmoedigen en afstand te houden tussen woningbouw en drukke wegen.”

Fysieke omgeving kan gezond gedrag stimuleren

Wat je vaak hoort is dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun gezondheid. Toch zijn veel gedragskeuzes onbewust. Anneke: “Gedrag wordt voortdurend beïnvloed door onze fysieke en sociale omgeving. Daarom kunnen ingrepen in de fysieke omgeving succesvol bijdragen aan gedragsverandering. De uitdaging is om de leefomgeving zo in te richten, dat mensen gestimuleerd worden om gezonde keuzes te maken. Zo nodigt een beweegvriendelijke omgeving, met bijvoorbeeld vrijliggende fiets- en wandelpaden en groen, uit tot bewegen, sporten en spelen.”

Belangrijke elementen voor een **gezonde leefomgeving** zijn uitnodigen tot **bewegen** (wandelen, fietsen, spelen), **elkaar ontmoeten, ontspannen**, een **goede milieukwaliteit** (onder andere lucht en geluid), **klimaatbestendigheid** (zoals meer groen voor tegengaan hitte- en wateroverlast) en een **goede toegang tot voorzieningen**.

Werken als forensisch arts

Buitengewoon boeiend

Het werk van forensisch artsen is heel afwisselend. Zo zijn forensisch artsen onder andere werkzaam als gemeentelijk lijkschouwer en doen ze onderzoek rondom een niet-natuurlijke dood. Maar ze doen ook arrestantenzorg, nemen bloed af bij mensen die zijn aangehouden omdat ze rijden onder invloed en ze maken letsel- en schade-rapporten, ook bij zedendelicten.

Inkijkje werkdag

In de zomer van 2022 liep RTV Oost een dag mee met één van onze forensisch artsen in opleiding: Tess Wemeijer. Deze reportage leverde een mooi inkijkje in het bijzondere werk binnen de forensische geneeskunde.

Een dag in het leven van forensisch arts in opleiding Tess (29): “Nog lang niet alles gezien”

In Nederland is een groeiend tekort aan forensisch artsen. Uit een rapport van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd blijkt dat vooral in de regio's Oost-Nederland en Zeeland forensisch artsen (te) lange diensten draaien en dat de werkdruk enorm hoog is. Toch weerhield dat Tess Wemeijer uit Zwolle er niet van om voor dit vakgebied te kiezen. “Dit heeft alles wat ik leuk vind aan een baan.”

[Lees het hele artikel op RTVOost.nl](https://www.rtvooost.nl)

Interessante samenwerkingen en onderzoek

De forensisch artsen van GGD IJsselland zijn betrokken bij verschillende programma's en onderzoeken. Zo is er een landelijk programma ontwikkeld met als doel geweld tegen kinderen en kwetsbaren beter en tijdig op te sporen (FMEK). In 2022 heeft dit programma meer omvang gekregen en de voorlopige resultaten zijn positief. De samenwerking met de ketenpartners is bij dit programma heel belangrijk en wordt verder ontwikkeld in 2023.

Het team forensische geneeskunde van GGD IJsselland heeft een mooie overeenkomst met de Universiteit Maastricht en daar komen verschillende onderzoeken uit. Bijvoorbeeld het promotieonderzoek [NODOV](#) (Nader Onderzoek naar de DoodsOorzaak bij (jong)Volwassenen). Sinds 1 september 2022 is het in Gelderland en Overijssel mogelijk om aanvullend onderzoek te laten uitvoeren wanneer een (jong)volwassene (18-45 jaar) plotseling en onverklaard overlijdt. Dit aanvullende onderzoek bestaat o.a. uit radiologie, toxicologie, medische microbiologie, pathologie en genetisch onderzoek. Alles met als doel een doodsoorzaak te achterhalen en het plotselinge overlijden te verklaren of beter te begrijpen.

CenteringParenting in Zwolle

Waardevolle groepsbijeenkomsten met ouders

In de gemeente Zwolle kunnen ouders deelnemen aan CenteringParenting: groepsgebonden Jeugdgezondheidszorg. Wietske van der Lingen en Arnica van Est, jeugdverpleegkundigen bij GGD IJsselland, zijn hier in 2021 in Zwolle-Noord mee gestart. Inmiddels loopt er ook een pilot in Zwolle-West en Zwolle-Zuid.

Arnica van Est en Wietske van der Lingen

CenteringParenting

Een CenteringParenting-groep bestaat uit zes tot acht ouders die samen met hun kind naar groepsbijeenkomsten op het consultatiebureau komen. Tijdens de bijeenkomsten bespreken ouders met de jeugdverpleegkundige onderwerpen rondom de ontwikkeling en opvoeding van hun kind. Er is veel ruimte voor ouders om ervaringen met elkaar te delen en steun bij elkaar te vinden. Alle onderdelen die in een standaard consult aan de orde komen, zoals vaccineren en lichamelijk onderzoek, komen ook voorbij tijdens een CenteringParenting bijeenkomst.

Ouders actief betrekken

Wietske: “Bij CenteringParenting betrekken we ouders actief bij de zorg en gezondheid van hun kind. Zo leren ouders hoe ze hun baby zelf kunnen wegen en meten en voeren ze samen met een professional het Wiechenonderzoek uit (een manier om de ontwikkeling van kinderen bij te houden). Ook leren ouders hoe ze gezondere keuzes kunnen maken voor zichzelf, hun baby en gezin.”

Contact met professional

Ouders hebben tijdens de bijeenkomsten veel contact met een professional. Arnica vertelt hierover: “Ouders kunnen vragen stellen en langer over iets doorpraten. Dat is niet alleen prettig voor hen, maar ook voor ons als professional: je hoort meer over wat er speelt en kan beter aansluiten bij wat ouders nodig hebben.”

“Je geeft niet zelf adviezen, maar laat ouders daar mee komen. Zo zet je ouders echt in hun kracht.”

Andere houding van professionals

Wietske: “Als jeugdverpleegkundige heeft ons werk een nieuwe dimensie gekregen waar we blij mee zijn. De werkwijze vraagt van ons een andere houding als professional: je bewaakt het groepsproces, zorgt ervoor dat alle deelnemers meedenken en meedoen en vat samen wat er besproken is. Je geeft niet zelf adviezen, maar laat ouders daar mee komen. Zo zet je ouders echt in hun kracht.” Arnica vult aan: “We ervaren hierdoor beter contact met ouders en meer ruimte om dingen te bespreken, waardoor we met ouders echt iets kunnen opbouwen.”

Wil je meer lezen over Centering Parenting?

Ga naar www.samenweetjemeer.nl

In de media

Inkijkje in het werk van GGD IJsselland via (social) media

Daniël krijgt een coronatest
JANUARI 2022 – In deze video laat GGD IJsselland zien hoe een coronatest wordt afgenomen bij kinderen.

Vechtdal TV: Miljoenste coronavaccinatie
FEBRUARI 2022 – In februari werd de 1.000.000e coronavaccinatie gezet. Dit gebeurde op de tijdelijke vaccinatielocatie in Ommen. Locoburgemeester Ko Scheele verraste de miljoenste bezoeker met een bloemetje.

Artikel de Stentor:
Rianne van den Berg over de GGD na corona
MAART 2022 – Oud-directeur Rianne van den Berg vertelt wat de GGD heeft geleerd van de coronacrisis en welke kansen er nu zijn.

Radio: 'De Roze Golf' over apenpokken
MEI 2022 – Harriette van Buel vertelt het laatste nieuws over het aantal besmettingen in onze regio.

Artikel Weblog Staphorst:
Winnaars Rookvrije Generatie Awards
JULI 2022 – Met de Rookvrije Generatie Awards worden initiatieven beloond die ervoor zorgen dat kinderen rookvrij kunnen opgroeien. Wethouder Gerria Toeter verraste de winnaars in onze regio: voetbalvereniging Wilsum in Kampen, kinderboerderij Samen-zoo in Staphorst en waterscoutinggroep Christoffor Zeeverkeners in Zwolle.

LinkedIn: Astrid Schulting benoemd tot directeur Publieke Gezondheid

JULI 2022 – Sinds 1 oktober 2022 is Astrid Schulting de nieuwe directeur Publieke Gezondheid GGD IJsselland en GHOR IJsselland. Ze heeft ruime bestuurlijke en gemeentelijke ervaring. In 2021 is zij tweede geworden in de verkiezing van 'Overheidsmanager van het jaar 2021'.

Instagram:

Team Seksuele Gezondheid op de Zwarte Cross

JULI 2022 – Team Seksuele Gezondheid heeft vier dagen lang voorlichting gegeven op de Zwarte Cross. Medewerkers hebben mooie, eerlijke en open gesprekken gevoerd over allerlei onderwerpen: seksualiteit, de clitoris, de houdbaarheid van een condoom, de orgasmekloof, grensoverschrijdend gedrag en nog veel meer.

Video De Stentor: op stap met de 'bemoeizorgers' van de GGD

NOVEMBER 2022 – De Stentor liep enkele dagen mee team 'bemoeizorg' oftewel Team VIA. Het team van GGD IJsselland dat achter de voordeur probeert te komen van mensen die hulp nodig hebben, maar dat niet willen. *"Ik laat me wegsturen, maar ik kom wel terug."*

Facebook: Reizende fototentoonstelling 'Zelfmoord? Praat erover!'

OKTOBER 2022 – We reizen door de regio met de fototentoonstelling 'Zelfmoord? Praat erover!' Met deze roadtrip willen we het taboe op zelfdoding doorbreken en mensen aansporen om te vragen naar gedachten aan zelfdoding.

Artikel RTV Oost:

Op pad met het mobiele vaccinatieteam in Zwolle

OKTOBER 2022 – RTV Oost liep een dag mee met het mobiele coronavaccinatieteam in Zwolle.

Veilig en warm Opvang Oekraïense vluchtelingen

24 februari 2022: de dag dat Russische troepen vanuit het oosten Oekraïne binnenvielen. Met een grote stroom vluchtelingen – op zoek naar een veilig en warm onderkomen – als gevolg. Totaal werden in 2022 in Nederland ruim 95.000 Oekraïners¹ opgevangen. Waarvan zo'n 3.100, verspreid over 31 locaties, in regio IJsselland.

De gemeenten hebben samen met de veiligheidsregio's in zeer korte tijd de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne vormgegeven. Daaronder valt naast onderdak ook het bieden van voedsel, kleding, dagbesteding en zorg. In onze regio waren Ommen en Olst-Wijhe de gemeenten die begin maart het spits afbeten. "We hadden de draaiboeken uit 2015 van de opvang van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea nog liggen", blikkt Carien Mepschen-Snijder (tot 1 november 2022 Adviseur Openbare Orde & Veiligheid en Adviseur Crisisbeheersing bij Gemeente Ommen) terug. "In plaats van in een sporthal, konden we deze keer gelukkig gebruikmaken van zorghotel Imminkhoeve in Lemele." Twee weken na de invasie zaten de eerste Oekraïners al in de opvang.

'En dan begint het pas'

In totaal kunnen zo'n 200 Oekraïners worden opgevangen in het zorghotel. Carien: "Dan begint het pas. Wie zijn het? Wat hebben ze nodig? Dat kan iets kleins zijn als een kinderstoel. Maar ook iets groots als medische of psychische zorg." Dat laatste gold overigens ook voor medewerkers en vrijwilligers. Het aanhoren van persoonlijke (vlucht)verhalen gaat niemand in de koude kleren zitten... Al snel werden huisartsen, dierenartsen – voor de

meegereisde huisdieren – en GGD IJsselland aangehaakt. Ondanks dat Oekraïne relatief dichtbij is, blijken er toch aardig wat verschillen met Nederland. Bijvoorbeeld in het vaccinatieprogramma en heersende ziektes (zowel bij mens als dier), waarvoor je naar de huisarts gaat of het gebruik van antibiotica. Dat maakte het in kaart brengen van gezondheidsrisico's en het geven van goede voorlichting extra belangrijk.

De GGD stond voor de opgave om ook voor deze nieuwe groep de publieke gezondheidszorg te organiseren. Hoe bescherm je de gezondheid van vluchtelingen en bied je tegelijkertijd de (preventieve) zorg en voorzieningen waar ze recht op hebben? "De GGD heeft eerst gekeken naar de gezondheidsrisico's in Oekraïne, tijdens de vlucht en hier in de opvang. Vervolgens hebben we gekeken waar gemeenten behoefte aan hebben", vat Jan Roorda (Crisiscoördinator GGD IJsselland) de beginwerkzaamheden samen. Daarmee kwamen jeugdgezondheidszorg (o.a. vaccinatieachterstand en kwetsbare jonge kinderen), de kans op uitbraken van infectieziekten en psychosociale zorg bovenaan de prioriteitenlijst te staan. "Over deze onderwerpen zijn we voorlichting gaan organiseren en hulp gaan geven. (Zie ook 'Gezondheidszorg in Nederland'.) Met diverse teams zijn we aan de slag gegaan: opvanglocaties werden bezocht om te adviseren over de hygiëne, we werden regelmatig gebeld over het voorkomen en beheersen van besmettingen zoals corona, een mobiel team gaf ter plekke kindervaccinaties en coronaprikken en we ondersteunden in het organiseren van nazorg."

¹ Aantal Oekraïners dat zich sinds 24 februari tot 10 oktober 2022 als ingezetene bij een Nederlandse gemeente heeft ingeschreven. Hoeveel mensen hier wel zijn, maar zich (nog) niet hebben ingeschreven is onbekend. (Bron: [CBS.nl](https://www.cbs.nl))

Gezondheidszorg in Nederland

GGD-voorlichtingsteam

Gezondheidsbevorderaar Hilde Menkveld werd gevraagd om voorlichting te geven aan Oekraïense vluchtelingen. Hoe is de gezondheidszorg in Nederland opgebouwd? Samen met de teams van Infectieziektebestrijding, Jeugdgezondheidszorg en COVID maakte zij een presentatie, waarmee het GGD-voorlichtingsteam vervolgens de opvanglocaties in IJsselland afging. Hilde: “Het GGD-voorlichtingsteam bestond uit Kim Zantinge, Stevan Tsimbal en mijzelf. Samen met een tolk (behalve bij Stevan, die spreekt Oekraïens) kwamen we informatie brengen. Bijvoorbeeld over de huisarts, antibioticagebruik, gezonde voeding en het Rijksvaccinatieprogramma. Maar we kwamen ook informatie halen. Welke vragen hebben vluchtelingen? Wat hebben ze nodig om hun verblijf hier te verbeteren? Want dat is minstens zo belangrijk om de juiste zorg te kunnen leveren.” Tot en met de zomer is iedere gemeentelijke opvanglocatie door het voorlichtingsteam bezocht. Daarna kan op verzoek van een locatiemanager nog voorlichting worden gegeven. Op gdijselland.nl/vluchtelingen-oekraïne is daarnaast digitaal materiaal in het Oekraïens en Nederlands beschikbaar.

Tegelijk met de eerste vluchtelingen meldden ook de eerste vrijwilligers zich aan. Carien: “Op een informatiebijeenkomst hebben we uitgelegd waarom deze mensen hierheen kwamen, wat we als gemeente voor hen gingen doen en welke concrete hulpvragen er direct al waren. En ook dat we de Oekraïners eerst even de ruimte wilden geven om een beetje te landen. Als je net alles hebt achtergelaten en je niet weet of de rest van je familie nog leeft, zit je – hoe goed bedoeld ook – niet gelijk te wachten op een gezellige activiteit. Maar het is hartverwarmend wat onze gemeenschap allemaal wilde doen en nog steeds doet!” Vanaf het begin is ervoor gekozen de regie zoveel mogelijk bij de vluchtelingen zelf te leggen. Zelf de was doen is ook een vorm van dagbesteding, even niet aan je trauma hoeven denken. “Wie daar behoefte aan had kon zich natuurlijk alsnog aansluiten bij lokale initiatieven, zoals lekker voetballen bij S.C. Lemele.” Daarnaast werken relatief gezien veel Oekraïense vluchtelingen (UWV: landelijk 83%).

“De club waarmee je het doet draag je voor altijd een warm hart toe.”

‘Het harde werken meer dan waard’

De eerste 2 weken was een kleine club (Carien met een aantal collega’s en het Rode Kruis) bijna dag en nacht in de opvang aanwezig. Carien: “Om jezelf te beschermen, kun je dat niet al te lang doen. Los daarvan: de rest van de dienstverlening van de gemeente moet ook gewoon doorgaan.” De dagen werden in drie diensten geknipt, er werden regionale werkgroepen vanuit Veiligheidsregio IJsselland, GHOR en GGD IJsselland gevormd om mee te denken, en taken werden verdeeld. De korte lijntjes in de regio zijn erg waardevol. “Het is makkelijk schakelen en fijn om van en met elkaar te leren. Je doet het echt samen. Met de kennis van nu zouden we bepaalde dingen wellicht anders doen. Maar we hebben er alles aan gedaan om de vluchtelingen een veilig onderkomen te bieden met de middelen die we beschikbaar hadden.”

Onderzoeken

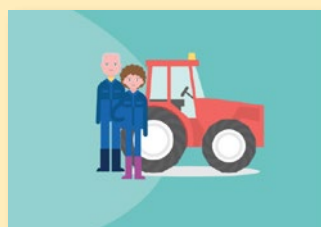

Wat is de impact van corona op zorgmedewerkers

OKTOBER 2022 – Onderzoek onder 532 zorgmedewerkers die voor de tweede keer meededen aan dit onderzoek. Looptijd van maart tot en met juni 2022.

Ervaringen van mensen in zelfisolatie door corona

APRIL 2022 – Resultaten van het onderzoek naar impact van corona op mensen in zelfisolatie.

Psychosociale problematiek bij boeren

APRIL 2022 – Kwalitatief onderzoek naar het zoeken naar hulp voor boeren met psychosociale problemen.

Gezondheid(szorg) senioren Zwolle

MAART 2022 – Inventarisatie knelpunten en behoeften rondom de gezondheid van ouderen in Zwolle.

Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022

SEPTEMBER T/M DECEMBER 2022 (resultaten volgen halverwege 2023) – Hoe gezond zijn de inwoners van regio IJsselland?

Luchtkwaliteit in Overijssel

OKTOBER 2022 – Om aan de gezondheidskundige advieswaarden van de WHO te voldoen, is verbetering nodig.

Kindermonitor

Voor de Kindermonitor 2021 is de gezondheid van kinderen in de leeftijd 0-12 jaar onderzocht. In deze factsheets worden de gemeentelijke cijfers gepresenteerd.

Corona Gezondheidsmonitor Jeugd

SEPTEMBER 2021 – De Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 is in het najaar van 2021 afgenomen. Door de gegevens van deze extra meting te vergelijken met de voorgaande meting van de Gezondheidsmonitor Jeugd in 2019 ontstaat er een beeld van de impact van corona op de fysieke en mentale gezondheid van jongeren.

Factsheet Mentale Gezondheid

MEI 2022 – Onderzoek naar de gezondheid van inwoners, waaronder de psychosociale of mentale gezondheid. Eenzaamheid, psychische klachten en suïcidale gedachten zijn enkele thema's die hierbij terugkomen. In deze factsheet zijn cijfers over de mentale gezondheid gebundeld vanuit diverse onderzoeken en monitoren van 2017 tot en met 2022.

Thermometer seksuele gezondheid regio IJsselLand

JUNI 2021 – De lokale thermometer geeft een overzicht van de cijfers op het gebied van seksuele gezondheid, beschrijft het bereik van de preventieactiviteiten van GGD IJsselLand en benoemt een aantal belangrijke ontwikkelingen voor de elf gemeenten in de regio IJsselLand.

Bekijk de onderzoeken online!

Alle onderzoeken staan in de digitale databank IJsselLandScan via www.IJsselLandScan.nl

Uitgave **GGD IJsselland**, april 2023
Redactie **Team Communicatie GGD IJsselland**
Ontwerp en opmaak **hollandse meesters, Utrecht**

www.ggdijssel.nl

